

REDACTIE
en
ADMINISTRATIE
GENT
GARENPLAATS

Ongeteekende brieven
worden niet opgenomen

DE LANDBOUWER

VOLKS-WEEKBLAD VOOR DEN BUITEN

ABONNEMENTSPRIJS :
VOOR ZES MAANDEN
75 Centiemen

AANKONDIGINGEN :
Prijs volgens Tarief
Voorop betaalbaar

Belangrijk Bericht

De partijgenooten en groepen die ons zouden willen helpen in de verspreiding van *De Landbouwer* en van het nummer van Zondag aanstaande er eenige honderden zouden willen koopen voor de verspreiding, worden beleefd verzocht ons **vóór Woensdag aanstaande** te laten weten hoeveel nummers zij wenschen.

De lezers van *De Landbouwer*, die het goed meenen met onze zaak, worden beleefd verzocht ons inlichtingen over hun dorp te sturen, adressen van personen die zij hopen een abonnement te zullen nemen.

Aan allen roepen wij toe : Steunt ons ! Steunt ons moedig in den zwaren strijd voor redding van den boerenstand die wij zijn aangegaan.

De Landbouwer is het eenigst landbouwersblad, waar de toestand der boeren in zijn waar daglicht wordt gesteld en de ware redmiddels voor de kwalen van den landbouwer worden aangegeven.

Ons Doel

Het gebruik wil, wanneer een nieuw blad zich tot het publiek wendt, dat het zijn programma laat kennen, en zegt welk doel het najagt.

Wij zullen zulks in eenige regelen uiteenzetten : **wij willen de rechten en de belangen der landbouwers en der veldarbeiders verdedigen.**

De buitenlieden lijden sedert lange jaren. Hunne rechten en hunne belangen zijn altijd miskend geweest. Zij ondergingen de wetten welke door de gekozenen van eenige bevoorrechten gemaakt werden. Evenals vreemdelingen, hadden zij niets in hun eigen land te zeggen.

Heden, dank aan de volksbeweging dezer laatste jaren, zijn allen kiezers en zullen het hunne in de wetgeving bij te brengen hebben.

De chefs der oude partijen hebben, zoolang zij konden, weerstand geboden aan het Algemeen Stemrecht. Maar het volk is deze tegenkantingen te boven gekomen.

Een nieuw gevaar bedreigt thans weer de veldarbeiders. Dezelfde heeren die hen zoolang hunne rechten onthielden, zullen opnieuw trachten door valsche beloften hen te bedriegen.

Wat hebben de twee partijen, die sedert 1830 aan het bewind waren, voor den landman gedaan?

Niets ! niets ! niets !

Liberalen en katholieken hebben zich gedurende al dezen tijd vermaakt met zich onderling te bestrijden.

Gedurende deze lange jaren leed het volk, terwijl de rijken, zonder onderscheid van denkwijze, steeds hunne rijkdommen zagen klimmen.

Deze heeren twistten in het openbaar, maar verstonden elkaar opperbest om al de lasten te verzwaren, geldmaatschappijen te besturen en de armen te pluimen.

Sedert 50 jaren is de pachtprijs in België vermeerderd en staat hij hooger dan in welkdanig ander land. De rijke grondeigenaars, zonder er iets voor te doen, hebben hunne inkomsten verdubbeld, en het zijn de landbouwers die met hun zweet hunne gronden in prijs deden stijgen, die altijd mochten betalen.

Dit moet veranderen. De buitenlieden moeten recht eischen en hunne stem laten hooren.

Door zich te vereenigen hebben de werklieden der steden en der nijverheidsplaatsen verkregen dat men zich met hun lot bezig hield, omdat zij zich georganiseerd en lotsverbetering geëischt hebben.

De boeren, pachters en buitenwerklieden zullen slechts verbetering bekomen met zich, evenals de stedelingen, te vereenigen.

De landbouwers worden op drie wijzen uitgebuit :

1° door de eigenaars die hen hunne pachten te duur doen betalen ;

2° door de handelaars die hun de voortbrengselen die zij noodig hebben te duur verkoopen, en de bankiers en notarissen die hun geld leenen ;

3° eindelijk door degenen die hunne voortbrengselen opkopen.

Indien de landbouwers zich onder hun vereenigen, zouden zij ophouden zich onderling concurrentie aan te doen voor het pachten der gronden en zodoende den pachtprijs doen dalen.

Indien zij zich vereenigen, zouden zij de zaden, vststoffen, werktuigen, machines, enz. welke zij noodig hebben zelf kunnen koopen en aan veel goedkooperen prijs.

Indien zij zich vereenigen, zouden zij hunne voortbrengst direkt aan den verbruiker verkoopen, in plaats van de groote winsten aan tusschenpersonen te laten.

In één woord, indien de landbouwers zich verstonden, indien zij in de aanstaande kiezingen voor mannen kozen die hunne belangen ter harte nemen, de Kamers zouden zich met de landbouwers bezig houden, met de lasten te vermindern die op hen drukken en met wetten te maken die hen beschermen zouden tegen degenen die hen heden uitbuiten.

Ziedaar wat wij willen.

In alle landen groepeeren de landbouwers zich en la'ten hunne machtige stem hooren. Vereenigd met de werklieden der steden, zijn zij onoverwinbaar.

't Is aan dit ontvoogdingswerk dat wij onze krachten willen wijden, en om het tot een goed einde te brengen, doen wij een oproep aan allen die het met den landbouwer wel meenen.

Nog een woord.

De godsdienstkwesten hebben 't land verdeeld en veel vooruitgang tegengehouden.

Wij verklaren in deze kwestie geene partij te kiezen.

De godsdienst is eene gewetenskwestie, eene persoonlijke zaak. Wij eerbiedigen alle oprechte denkwijzen. Een beroemd katholiek, M. Decurtins, heeft het verklaard : « De honger is noch katholiek, noch protestant. » De medehulp van allen is noodig om ernstig te werken aan de verbetering van het lot van allen die arbeiden.

Zoo is ons gevoelen en onze gedragslijn zal tevens dezen regel van verdraagzaamheid volgen.

En nu, aan 't werk !

Dat allen die belang hebben om onze zaak te zien zegepralen de handen uit de mouwen steken, en de overwinning is nakend !

Alles voor de Rijken

De regering komt aan de schatrijke familie d'Arenberg de toelating te geven vijf honderd hectaren polders af te dijken in de provincie Antwerpen.

Waarom heeft de Staat niet zelf deze schoone onderneming gedaan ?

Dan had hij die gronden kunnen verhuren aan landbouwersverenigingen, die hem den intrest van zijn geld zouden betaald hebben.

Of ook nog waarom heeft de regering het daartoe noodige geld niet voorgeschooten aan landbouwers-syndicaten ? Deze zouden er ten minste een werk van algemeen nut van gemaakt hebben.

Ware het niet beter honderden kleine landbouwersgezinnen te helpen, dan aan edele heeren nietsdoeners en nutteloozen een geschenk te geven van vijf honderd hectaren grond ?

Landbouwers, vergeet dat niet !

Landbouwers en Grondbezitters

In 1846 bedroeg de uitgestrektheid der gronden die door pachters bebouwd werden, 1,179,584 hectaren.

De gemiddelde prijs der pachten was 60 fr. de hectare.

Dus werd er in dien tijd 80 miljoen frank pacht betaald.

In 1866 werden er 1,323,958 hectaren verhuurd, en daar de pachten geklommen waren tot 108 fr. de hectare, betaalden de boeren eene som van **143 miljoen** aan de grondbezitters.

In 1880 was de toestand ongeveer dezelfde.

Sedert dit jaar zijn de juiste cijfers niet gekend ; maar toch kan men verzekeren dat, niettegenstaande de crisis, niettegenstaande de groote ellende der buitenlieden, de grondbezitters nog alle jaren het rond sommeken van **meer dan honderd miljoen** opstrijken. — **Honderd miljoen**, zonder eene hand te moeten uitsteken naar 't werken !

En wie is het die daarvoor werkt ?

De kleine pachters en boerenarbeiders. En niemand anders !

Werklieden van den Buiten !

Bij het stichten van ons blad hebben wij voornamelijk aan u gedacht.

Sinds lang reeds hadden wij ons over uwen toestand ingelicht en waren wij tot de overtuiging gekomen dat, van gansh de arbeidersklas, gij het meest medelijden en behulpzaamheid verdiendet.

En inderdaad, uw lot is niet slechts ongelukkig, het is rampzalig, ellendig ! Op de rede na, verdient het bestaan van vele dieren den voorkeur aan het uwe. Immers :

Men voedt de paarden der kasteelheeren met eiers en suikergebak : gij zijt al heel tevreden wanneer gij een stuk walgelijk spek op eene snede zwart brood krijgt.

De honden der rijken eten malsch rundvleesch : uwe vrouwen kunnen nauwelijks eenen lap roet koopen om er saus voor hunne patatten mede te bereiden.

De paardenstallen der edelen zijn salons, vergeleken bij de vernepen armzalige hokken waarin gij gehuisvest zijt. Wij zijn binnen uwe slaapplaatsen geweest en zijn teruggekeerd voor den verpestenden geur die ons uit dezelve tegensloeg... Het zijn duffe hollen, door welker rotte en beschimmelde strooidaken de regen zijfelt en in welker ziltige, bouwvallige muren de nachtelijke uitwasemingen blijven hangen en eene doodelijke lucht veroorzaken.

En wat te zeggen van de bedding ? Een klamme strooi- en kafzak, eenige ellendige kuils van aan elkander gelapte balen en versleten rokken en jassen, dit alles overdekt door eene grove katoenen spreij, u door het armbestuur geschonken ; ziedaar alles wat gij vindt om er na de slavelijke dagtaak uwe afgezwoegde, uwe gekrookte ledematen op uit te strekken en u te dekken.

En overdag ? Verplicht door slijk en drek te plaffen, gedwongen door allerlei weder te loopen, zijn de pluigen welke u om het lijf hangen, echte vuilnisdwijlen, die eenen stank verspreiden waaraan gij gewoon zijt geraakt, maar die niettemin op uwe gezondheid eenen noodlottigen invloed uitoefent.

En als wanneer die walg inboezemende lomp u te laatste gansch verrot van het lichaam vallen, neemt gij met een dankbaar

hart het afgedragene of om de eene of andere reden verwezene kleeningstuk aan, welke d'ze of gene menschlievende (?) ziel u toereikt, zonder te weten of te bedenken of die kleeren niet voortkomen van eenen teringlijder of van iemand die eene heimelijke, nog besmettelijker ziekte had...

Zoo leeft gij niet alleenlijk gedurig in de vuiligheid, maar zelfs in besmettingsgevaar.

Welhoe, gij slaapt en zwoegt van 's morgens om 4, tot 's avonds om 9 ure, en gij behoeft de hand uit te steken tot het ontvangen eener aalmoes...?

En voor het zedelijke ? Wij, werklieden der steden, hebben lokalen waar wij broederlijk vergaderen, ons onderrichten, weerstandskassen stichten, onze grieven blootleggen en werkstakingen beleggen.

Op den buiten houdt men u onkundig van dit alles. Onder voorwendsel dat wij u uwen godsdienst willen ontrukken, uwe zeden willen verwoesten, trachten uwe dorpsprinsen — eigenlijk uwe en onze vijanden — alle gemeenschap tusschen u en ons te beletten.

Werklieden van den buiten, redeneert toch eens, laat toch uw gezond verstand eens oordeelen, welk belang kunnen wij er bij hebben u uwen godsdienst te ontfroven ? En wat het verwoesten uwer zeden betreft, hierop moeten wij niets antwoorden : gij kent de bijzitten, gij kent de bastaards der rijken !

De rijken zeggen u dat wij het op uwe stemmen gemunt hebben voor de aanstaande kiezingen ; maar vergenoegen die heeren zich wel met u enkelijk uwe stemmen te vragen ? Eischen zij niet uw zweet door uwen arbeid, uw bloed door de militie, uw geld door de belastingen...?

Zij maken ons uit voor al wat slecht is, en wanneer wij tot u willen komen om al de tegen ons uitgestrooide lasteringen te weerleggen, wapenen zij u met knuppels en steenen en leggen zij u in hinderlagen tegen ons...

Wij dragen u echter geen kwaad hart toe, werklieden van den buiten, gij wist niet wat gij deedt. Opgewonden door fanatieke redevoeringen, beschouwde gij ons als vijanden, ons die als broeders tot u kwamen.

Heden zijt gij niet meer onder den invloed der ophitsingen dier dagen, de driftten zijn bekoeld, en uw hart is bekwam het vrije woord te ontvangen. Thans roepen wij u toe :

Werklieden van den buiten, vereenigt u met ons, vormen wij samen een sterk leger tegen ons beider gemeenen vijand : het kapitaal. Laat u niet meer opwinden door ridders, barons en andere nietsdoeners die leven bij uw zwoegen, die trotsch op u neerzien wanneer zij u kunnen missen en u gemeenzaam op den schouder komen kloppen wanneer zij u noodig hebben.

Er zijn er nog wel brave edellieden, zult gij zeggen ; ô, het is zoo gemakkelijk braaf te zijn, wanneer men zich baden mag in de wellusten van den overvloed, in de weelde van een fortuin dat de vrucht is van uw en uwer voorouders zweet....

Uwe vijanden roepen u ook toe : vereenigt u, maar het is onder hun vaandel dat zij u wenschen geschaard te zien ; het is tegen ons, tegen uwe standgenooten, tegen uwe broeders dat zij u willen te velde sturen. Zij willen u vereenigen om u te beter als vee te kunnen drijven zooals zij willen...; bewijs : pronken de titels dier nobiljons niet aan het hoofd der lijsten van alle vereenigingen, welke op den buiten tot stand komen ?

Werklieden van den buiten, laat u toch niet meer begoochelen door degenen die er belang bij hebben dat gij in de diepste onwetendheid blijft. Luistert naar ons, en kunt of moogt gij onze meetings niet bijwonen, koopt dan ten minste onze schriften, vooral *De Landbouwer*. Dit blad is voor u gesticht ; verschaft het u zoo noodig in het geheim. Gij zult er den moed in putten om eenmaal uwe kluisters te verbrijzelen en er de stukken van in het aangezicht uwer vijanden, uwer verdrukkers, uwer heulen te slaan !

Met ons, werklieden van den buiten, met ons aangespannen om het grootsche, het verhevene doel van het socialisme te bereiken, namelijk den zegepraal van den arbeid op het kapitaal, de vrijmaking van den werkmans ! Op, broeders van den buiten, den

WINKELPAPIER
SCHOOON WIT EN REGELMATIG FORMAAT

WERK ?

ational
nweg)

ewaarborgd is

IN DE FER
len heer

emaker
RAAT